

Lunds Universitet

Sociologiska institutionen

OM TRANSKVINNER OG MORSKAP

Hvordan navigerer et utvalg transkvinner i Sverige morskap og kvinnelighet i en hetero- og kjønnsnormativ verden?

Ylva Buer Guttormsen

Bacheloroppgave: SOCK10, 15 hp

Vårterminen 2023

Handleder: Magnus Ring

ABSTRAKT

Forfatter: Ylva Buer Guttormsen

Tittel: Om transkvinner og morskap

Bacheloroppgave: SOCK10, 15 hp

Handleder: Magnus Ring

Sociologiska institutionen, vårterminen 2023

Oppgavens utgangspunkt er å undersøke hvordan et utvalg transkvinner i Sverige forholder seg til morskap og kvinnelighet i en hetero- og kjønnsnormativ verden. Transkvinner er en ofte oversett minoritet i samtaler og forskning om familieliv og morskap. Det er også en gruppe hvis morskap gjerne diskrediteres eller fornektet på bakgrunn av bioessentialistiske overbevisninger tilknyttet morskapskonseptet. Formålet med oppgaven er å undersøke hvilke tanker og erfaringer noen transkvinner i Sverige har rundt morskap. Studien består av fire informanter som har deltatt for intervju der de har pratet om hvilket syn de har på stereotypiske forestillinger av foreldreroller, hvordan de beskriver seg selv som foreldre, hvilke reaksjoner de har opplevd av andre samfunnsmedlemmer i kraft av å være transkvinner eller transkvinner og foreldre samt interseksjonen mellom kjønnsidentitet og foreldreskapsidentitet. I min undersøkelsesgruppe ble det tydelig at transkvinner i Sverige i dag fortsatt opplever en sterk transfobi i samfunnet og at bioessentialisering av morskapsrollen fungerer som en dobbel diskreditering av transkvinneres kvinnelighet og morskap der transkvinner ikke er «kvinnelige nok» til å regnes som mødre fordi de mangler eggstokker og livmor, og ikke kan regnes som «ekte» kvinner fordi de ikke kan bære barn. Deltakerne fremhevet passering og varsomhet som avgjørende for å unngå transfobiske alterasjoner og anerkjennes som mor til sine barn.

Nøkkelord: 3-7 ord – trans women, motherhood, bioessentialism, passing, gender identity

Innholdsfortegnelse

ABSTRAKT	1
INTRODUKSJON.....	3
METODE	6
DATAINNSAMLINGSMETODE OG UTVALGSPROESS	6
INTERVJU.....	6
ANALYSE.....	7
ETISKE SPØRSMÅL OG BEGRENSNINGER	8
TIDLIGERE FORSKNING.....	9
FORDOMMER MOT TRANSPERSONER.....	9
BARNETS BESTE SOM ARGUMENT MOT TRANS FORELDRE	9
MOT KJØNNSEKSKLUSIVT FARSKAP OG MORSKAP.....	10
FORELDRESKAP OG TRANSITION	10
FORELDREIDENTITET OG KJØNNSENTITET	11
CISHETERONORMATIVITET I FAMILIESOSIOLOGI OG POLITIKK.....	12
TEORI.....	14
HETERONORMATIVITET	14
BIOESSENSIALISERING AV MORSKAP.....	16
DEN SOSIALE KONSTRUKSJONEN AV VIRKELIGHETEN	17
OPPSUMMERING AV RESULTATER	19
BAKGRUNNSINFORMASJON	19
Å AGERE SOM FORELDER	20
SAMFUNNETS REAKSJONER	20
KJØNNSENTITET OG MORSKAP	21
EN GOD FORELDER OG SAMFUNNETS FORELDRENORMER	23
HINDRINGER FOR FAMILIELIV	23
UFRIVILLIG REFLEKSIVITET.....	24
ANALYSE	25
PASSING OG BIOESSENSIALISTISK MORSKAP.....	25
BIOESSENSIALISTISK MORSKAP OG KVINNELIGHET.....	27
OPPLEVELSE AV EGET LIV SOM IRREGULÆRT (ELLER ABNORMT).....	28
KONKLUSJON.....	31
LITTERATURLISTE/KILDELISTE	33

Introduksjon

I denne bacheloroppgaven ønsket jeg å skrive om transkvinnens tanker og erfaringer i relasjon til morskap. I sammenheng med morskap er transkvinner en sosial gruppe som ofte blir ekskludert fra forskning og faglitteratur, såvel som skjønnlitterære tekster, filmer og serier. Dersom transkvinner inkluderes i faglitteraturen skjer det som regel som en parentes (Sardadvar & Miko, 2014). Likevel finnes det mange transkvinner som er mødre for barn de har fått før eller etter transition og som substitutt for feilende eller fraværende mødre i form av det Kath Weston (1991) omtaler som *chosen families*. Jeg ønsker i denne sammenheng å fremme noen transkvinnens stemmer i Sverige og belyse deres tanker og erfaringer som transkvinner og mødre i en svensk kontekst.

Det er interessant å høre transkvinnens beretninger og refleksjoner rundt morskap i perspektiv av at det å være mor kanskje anses som noe av det mest «kvinnelige» som finnes slik at det i et samfunn med sterke bioessensialistiske holdninger til morskap dermed kan kjennes sårbart å være kvinne uten å kunne bære barn. Transkvinnens kvinnelighet og moderlighet diskrediteres, forhandles og diskuteres i svenske medier, samtaler med venner, familie eller bekjente og i interaksjoner med fremmede på arbeidsplasser, i dagligvarehandelen og over nettet. I ekstreme tilfeller beskyldes trans mødre urettmessig for å bedrive grooming av barn, psykologisk mishandling i form av indoktrinering i «trans kultur» og å tvinge sine barn å bli trans, fysisk mishandling i form av seksuell utnyttelse samt bedrageri ved å «late som» at en er kvinne for å oppnå ulike mål. Transkvinner som er mødre opplever ufortjent mye hets og hat rettet mot seg av samfunnet og dets medlemmer. Offentlige transmødre, som Christine Marie Jentoft (rådgiver i kjønns mangfold hos foreningen Fri i Norge), opplever ekstreme mengder hat og hets over nettet og i offentlig debatt. Jentoft, som ofte får tilsendt drapstrusler over nettet, opplevde for bare noen år siden at radikalfeminist Kari Jaquesson anklagde henne offentlig for pedofili og grooming fordi Jentoft er mor (Engesbak, 2020). Jentofts historie med kontinuerlig transfobisk hat i kraft av å være en offentlig transkvinne og mamma i en skandinavisk kontekst inspirerte meg til å rette søkelyset mot transkvinnens opplevelser og refleksjoner om å leve som transkvinne og mor i et samfunn der en av mange verken aksepteres som kvinne eller mamma.

Transkvinnens beretninger kan være viktige for å bygge en dypere forståelse av kjønnsaspektet ved morskap. Et fokus på transkvinner kan også i visst mon være bedre egnet til å svare på

spørsmål om interaksjonen mellom kvinnelighet og morskap da transkvinner i større grad tvinges til å reflektere rundt sin rolle som kvinner og sin rolle som mor for å kunne forsvare disse titlene for mennesker som stiller seg uforstående til hvordan transkvinner kan fylle disse rollene. Gjennom å prate med et knippe transkvinner i Sverige tror jeg man dermed kan få et lite innblikk i kvinnelighets- og morskapsperspektiver i et cisheteronormativt samfunn. Det kan bli ekstra påtakelig hva som er tillært og hvordan mennesker kan finne nye måter å «gjøre» morskap eller kvinnelighet når en blir nødt til å finne ut av disse aspektene uten å ha en mal en sosialiseres gjennom via oppdragelse og samfunnsdeltakelse fra en er liten.

Den hovedsakelige problemstillingen blir dermed som følger: hvordan navigerer et utvalg transkvinner i Sverige morskap og kvinnelighet i en hetero- og kjønnsnormativ verden? Formålet med oppgaven er å undersøke hvilke tanker og erfaringer transkvinner i Sverige har rundt morskap. Forskningsundersøkelsen emner ikke å besvare på hvordan alle transkvinner navigerer morskap og kvinnelighet i en hetero- og kjønnsnormativ verden, da et knippe (uavhengig av studiens størrelse) transkvinner ikke kan svare for hele gruppen, men vil likevel gi et innblikk i hva et utvalg transkvinner tenker og opplever om emnet. I denne forbindelse har jeg utviklet fire underspørsmål jeg håper å få svar på:

Hvilket syn har transkvinner på stereotypiske forestillinger av morsrollen/farsrollen?

I denne sammenheng vil jeg utforske hva transkvinner benevner som den stereotypiske ideelle moren eller faren samt hvordan de selv skulle beskrevet den ideelle forelderen. Jeg vil også betrakte hva deltakerne tenker om de stereotypiske rollene og hvorvidt de selv forsøker passe inn i denne malen.

Hvordan beskriver transkvinner seg selv som foreldre?

Dette undertemaet bygger gjerne på forrige punkt fordi det handler om bildet transkvinnene i studien maler om seg selv gjeldende hva slags forelder de er eller ønsker å være.

Hvilke opplevelser har transkvinner av samfunnets reaksjoner på dem som foreldre?

Dette undertemaet stiller deltakernes egne oppfattelser av seg selv på sammenliknende fot med hvordan samfunnet opplever dem. Informantene får fortelle om positive og negative erfaringer med omverden og reflektere rundt hva dette kommer av.

Hvordan kan transkvinnens kjønnsidentitet være tilknyttet morskap?

Gjennom dette undertemaet vil jeg undersøke deltakernes refleksjoner om interaksjonen mellom deres morskapsidentitet og kjønnsidentitet. Gjensidig påvirkning mellom morskapsidentitet og kjønnsidentitet tror jeg er like relevant for transkvinner som ciskvinner, men jeg tror transkvinner til viss grad har reflektert dypere over interseksjonen enn ciskvinner da det ikke er en automatisk sammenkobling de er sosialisert inn i fra tidlig alder.

I tillegg til disse spørsmålene ville jeg være åpen for at deltakerne skulle kunne prate om det de syntes var relevant og interessant. Gjennom denne tilnærmingen dukket det opp ytterligere to undertemaer, nemlig: samfunnsmessige hindringer som gjør familiebygging og familieliv vanskelig samt påtvunget selvrefleksjon.

Metode

For å nærmere undersøke hvilke tanker og erfaringer transkvinner har rundt morskap valgte jeg å lete opp deltakere for intervju. Jeg mener intervjuer er best egnet til mitt forskningsspørsmål da det kan brukes for å få et innblikk i menneskers livsverdener og informantene har mulighet til å prate om det de selv mener er viktig, reflektere åpent i samtalen samt forklare sine egne refleksjoner, standpunkter og erfaringer i detalj.

Datainnsamlingsmetode og utvalgsprosess

Jeg skrev innlegg i 4 ulike facebook-grupper der jeg presenterte undersøkelsesområde og spurte om transkvinner i gruppen ville delta for intervju ansikt til ansikt eller over zoom. Facebook-gruppene var grupper for «Queers», transpersoner eller kvinner og ikke-binære i Sverige. I tillegg til dette spurte jeg transkvinner i mine omgivelser om de ville delta samt om intervjudeltakere og folk i min omgivelse kjente noen som skulle kunne være interesserte i å delta. Jeg endte opp med 4 deltakere fra Facebook-gruppene for lengre intervjuer der halvparten skjedde ansikt til ansikt og resten over zoom. Jeg skulle gjerne hatt flere deltakere, men på grunn av praktiske muligheter som tid og økonomiske ressurser ble utvalget begrenset til facebook-gruppene og snøballsteknikk. Mine utvalgsriterier var at deltakerne skulle identifisere seg som transkvinner og ha noen tanker om morskap. Jeg endte slik opp med en kvinne som ikke selv har barn og ønsker barn i fremtiden, en kvinne som ikke ønsker barn men hadde reflektert mye rundt emnet, en kvinne som har ett barn og ønsker seg fler og en kvinne som har et barn på vei.

Intervju

Intervjuene med deltakerne varte 1-2 timer per person. Spørsmålene jeg stilte var åpne spørsmål der jeg oppmuntret informanten til å prate i dybden om sine egne opplevelser og tanker. Transpersoner som gruppe er vant til å møte mye negativ presse i skandinaviske medier og politisk debatt, derfor anså jeg det som avgjørende å oppnå rapport gjennom tillit, inspirert av James Spradley (1979). Mitt første steg var å motvirke uro eller mistillit som informantene kunne ha med seg ved å klargjøre mine mål og motiver for å undersøke nettopp transkvinner i relasjon til morskap. Videre stilte jeg deskriptive spørsmål for å åpne samtalen og få informantene til å prate litt løst om barn og foreldreskap uten å gå inn på sensitive områder. Gjennom hele intervjuet viste jeg at jeg lyttet, var interessert og responderte til informanten på en måte som ikke var dømmende. I denne sammenheng kunne jeg også dele

liknende erfaringer eller opplevelser jeg har hatt som trans og videre bygge opp tillit mellom oss samtidig som jeg ikke la føringer som påvirket samtalen i den ene eller andre retningen. Jeg strukturerte intervjuene rundt fire temaer med mål om å dekke et bredt spekter av transpersoners opplevelser tilknyttet foreldreskap. De fire temaene var hvordan informantene agerer eller ville agert som foreldre (1), hvilke reaksjoner samfunnet har eller ville hatt på dem som foreldre (2), hvorvidt morskap kan knyttes til deres kjønnsidentitet (3) og synet på en god forelder og samfunnets normer om godt foreldreskap (4). I tillegg til disse fire pratet alle informantene uoppfordret om hindringer for familieliv samt påtvunget selvrefleksjon, hvilket gjorde at dette ble en naturlig femte og sjette kategori. De tre første kategoriene jeg valgte å sentrere intervjuene rundt kom jeg fremt til ved å lese gjennom tidligere forskning på transpersoner som foreldre og gå gjennom temaer som hadde kommet opp i den forbindelse. Jeg tenkte dette kunne være et godt utgangspunkt for å prate om sentrale aspekter ved foreldreskap som transperson og kanskje kunne åpne for mulige sammenlikner med tidligere forskning gjort i andre land. Den fjerde kategorien syntes jeg var interessant i den mon det går å sammenlikne klassiske foreldrestereotyper med foreldreskapsidealer fremmet av en sosial minoritet og se hvorvidt deres beskrivelser av seg selv samsvarte med egne beskrivelser av idealet samt i hvilken grad de forsøkte passe inn i disse stereotypene.

Om analysen

Under intervjuet beskrev informanten sin livsverden. Flere deltakere oppga at siden transpersoner gjerne forventes ha fullstendig oversikt over sin kjønnsidentitet og snarere forsvare sin posisjon som kvinne og mamma enn å kunne fundere over dette, er åpen refleksjon rundt morskap og kjønnsidentitet i samtale med andre ikke like vanlig. Visse fikk dermed selv nye innsikter gjennom sine egne beskrivelser som kunne sette meg på et analytisk spor senere.

Etter veiledning av Jens Rennstam og David Wästerfors (2015) transkriberte jeg intervjuene etter lydfil før jeg reduserte tekstene inn i kortere setninger og temaer. Jeg brukte uttrykk som informantene selv hadde brukt for å skape en meningskonsentrasjon rundt dem. Deretter sorterte jeg materialet inn i kategorier som ble mine koder. På denne måten kunne jeg utøve grounded theory ved å bruke datamaterialet som utgangspunkt for teorien. Både under datainnsamlingen, kodingen og analyseringen kunne jeg bruke mine såkalte *sensitizing concepts* eller *sporhundsbegreper* tilknyttet min forhåndsforståelse av fenomenet (Blumer, 1954). Denne forhåndsforståelsen inkluderte blant annet erfaringer om hvordan transkvinner

blir bemøtt i samfunnet, at morskap ofte bioessensialiseres (hvilket kan være problematisk for transkvinner og ciskvinner som ikke selv kan føde barn) og den sosiale konstruksjonen av virkeligheten gjennom f.eks. språk og ideen om stabile, dikotome kjønns kategorier. Kodingen skjedde først som åpen koding der jeg reduserte materialet i separate temaer og deretter i selektiv koding for å identifisere de mest fremtredende eller hyppig forekommende initiale kodene. Jeg brukte deretter de selektive kodene for å beskrive store deler av datamaterialet.

Etiske spørsmål og begrensninger

Det var svært viktig for meg å ikke legge noen press på potensielle deltakere om å prate om emnet, da det for mange er et veldig personlig og nært tema som kan utløse mye internalisert transfobi eller gjenoppleve smertefulle, selvdestruktive tanker og opplevelser. Samtlige i min omgivelse takket nei til å delta nettopp av disse grunnene. Jeg gjorde det derfor veldig tydelig for informantene at deltakelse var hundre prosent frivillig og at vi når som helst kunne avslutte eller gå videre til et annet spørsmål om noe følte ubehagelig. Jeg viste også fleksibilitet og stilte meg selv til disposisjon når de skulle ønske det slik at intervjuet kunne skje på område og tid de selv var komfortable med og de kunne kontakte meg til alle døgnets tider om de skulle ville endre eller legge til noe. Dessuten tror jeg informantene kunne kjenne en viss trygghet til meg gjennom det faktum at jeg også er trans og deler noen av de samme erfaringene med omverdenen samt at jeg lettere kan forstå aspekter tilknyttet det å være trans uten at de må forklare disse nevneverdig. Flere ganger kunne informantene si «du vet hvordan det er» eller på andre måter uttrykke at jeg kunne relatere til hvordan samfunnet, familiemedlemmer eller venner kan agere på mer eller mindre hensiktsmessig transfobiske måter.

Til tross for at deltakerne hadde ulike oppfatninger om å ha eller ville ha barn ble det tydelig ganske tidlig at kvinnene delte erfaringer og oppfatninger gjennom å leve som transkvinne i det svenske samfunnet. Allerede etter første intervjuet begynte nye informanter å gjenta det som hadde blitt sagt i tidligere intervjuer, og etter tre intervjuer fikk jeg ingen ny informasjon overhodet. Dette kan ha vært tegn på at emnet ble mettet, men det kunne likevel vært interessant å få prate med flere informanter og se om dette stemmer eller om andre mønstre skulle fremkomme i materialet. Det var dog ikke praktisk mulig å få tak på flere deltakere fordi det viste seg veldig vanskelig å søke opp frivillige deltakere som skulle ville prate om emnet uten at det var en sterk psykologisk belastning.

Tidligere forskning

Fordommer mot transpersoner

Transpersoner møter en rekke fordommer uten grunnlag i forskning som har påvirkning på deres foreldreskap. Faccio et al. (2013) gjorde en intervjustudie der de stilte transkvinner og cismenn spørsmål om deres tanker om trans foreldreskap. Cismennene uttrykte en tro om at trans foreldre var inkompetente og anså tanken om at transpersoner skulle kunne være foreldre som noe unaturlig (Faccio et al., 2013). De uttrykte også bekymringer om «barnas beste» og antok at barna skulle undergå psykologisk lidelse med trans foreldre (Faccio et al., 2013). Transkvinnene i studien sa at de var oppmerksomme på andres negative fordommer om transkvinner som «syke» og «ute av stand til å oppdra barn» samtidig som de hadde oversikt over kjønnsstereotypiske foreldreroller og beskrev seg selv som gode foreldre ved å sammenlikne med disse (Faccio et al., 2013). En av transkvinnene som deltok i Faccios et al. (2013) studie uttalte at folks grunntanke om transpersoner er at en må gi opp sin fertilitet som premis for å kunne endre juridisk kjønn slik at sterilitet er iboende i konseptet om transseksualitet. Realiteten og narrativet om reproduksjon er, som Alexandra Chace (2018) viser i sin artikkel, fundamentalt biopolitisk. Det vestlige samfunnet bedriver et regime av reprodutiv kontroll der transpersoner er målskive for tvungen sterilisering og eugenikk (Chase, 2018). Når transpersoner likevel blir foreldre er deres foreldreskap omstridt, diskreditert og satt på prøve fordi transpersoner anses som en trussel mot det cisheteronormative narrativet om foreldreskap (Chase, 2018).

Barnets beste som argument mot trans foreldre

Et viktig argument mot transpersoners foreldreskap er å ville «barnets beste». I denne sammenheng er et hyppig utsagn at barn av trans foreldre kommer til å være offer for diskriminering og fordommer på grunn av transfobiske holdninger i samfunnet (Kohler et al., 2013). Medisinske grunner for at transpersoner ikke skal være foreldre handler om at transpersoner ikke anses som psykisk skikket til å være foreldre på grunn av trauma transpersoner går igjennom i samfunn som behandler deres kjønnsidentitet som abnorm. I 36 av Europas land (inkludert Sverige) må personer som søker om anerkjennelse av kjønn som skiller seg fra kjønn tilgitt ved fødsel vise frem en psykisk diagnose om kjønnsinkongruens, hvilket signaliserer at individet sliter med psykisk uhelse (Dunne, 2017 & TGEU, 2023). Det finnes derimot ingen reelle grunner til å tro at transpersoner som helhetlig gruppe er mindre kapable til å være foreldre enn andre sosiale grupper i samfunnet. Forskning av de Sutter et al.

(2002) har vist at transpersoner lett tilpasser seg livet etter endring av juridisk kjønn (og eventuelle kroppslige forandringer) og kan etablere normale relasjoner med sine barn. McGuinnes og Algrani (2008) har også vist at det ikke finnes bevis som tyder på at barn påvirkes negativt gjennom å ha trans foreldre.

Mot kjønnseksklusivt farskap og morskap

Kate H. Averett (2021) fremhever at assosiasjonen mellom kvinner og morskap delvis opprettholdes gjennom essensialistiske overbevisninger om at alle kvinners kropper naturlig skiller seg fra menn og at disse kroppene har en unik evne til omsorgsarbeid. Disse overbevisningene spiller en viktig rolle i å opprettholde kjønnsforskjeller mellom kvinner og menn samt å diskreditere transkvinnens foreldreskap. Biblarz og Staceys (2010) forskning om genus og foreldreskap argumenterer mot det typiske argumentet: «barn trenger både en mor og en far», og fremhever at disse holdningene antar at rollene som mor og/eller far innebærer kjønnseksklusive/essensialistiske evner. Biblarz og Stacey (2010) anerkjenner at tidligere forskning viser at ciskvinner og cismenn agerer som foreldre på litt ulike måter, men fremhever også at verken kildene til eller betydningen bak ulikhetene er tydelige. Tidligere forskning viser at seksualitet ikke spiller noen rolle for barnets utvikling (det er snarere slik at barn med likekjønnede foreldre er bedre stilt på visse områder) (Stacey & Biblarz, 2001 og Biblarz & Stacey, 2010). Barnets utvikling er derimot dypt påvirket av familiestruktur (uavhengig av foreldrenes seksualitet og kjønnstilhørighet) slik at barn i familier med foreldre med lavt konfliktnivå har fler materielle og emosjonelle ressurser enn andre (Amato, 2005).

Foreldreskap og transition

Det finnes noen studier om transpersoner i relasjon til foreldreskap som undersøker transition og foreldreskap samt påvirkningen transfobi har på dette. En kvalitativ studie utført av von Doussa et al. (2015) ønsker å forstå påvirkningen diskriminasjon og restriktive lover, medisinsk praksis og kulturelle holdninger har på transpersoners personlige forestillinger om foreldreskap og måter de har forhandlet foreldreskap og sin transidentitet i relasjon til hverandre. Von Doussa et al. (2015) vil også forstå mulighetene for foreldreskap som transpersoner skaper innenfor og til tross for et slikt klima. Flere av kvinnene i deres studie knyttet morskap til kvinnelighet og likestilte det å være mamma med å leve livet til «en ekte kvinne», men at det var vanskelig å være den «ideelle» kvinnen/kona/moren og samtidig være biologisk far til barnet. Blant transkvinner er det hittil vist delte meninger om spermens

funksjon for foreldreskapsrollen. Forskning av de Sutter et al. (2002) kom frem til at halvparten av transkvinnene som deltok i studien anså at deres sperma potensielt kunne gjøre dem til mødre snarere enn fedre. Faccio et al. (2013) konkluderte sin studie med at transpersoner har et større behov av å betrakte sosiale roller knyttet til sin kjønnsidentitet og sammenlikne seg selv med andre for slik å avkrefte fordommer og bekrefte sin kjønnsidentitet gjennom å internalisere foreldrerolleprototyper og kulturelle stereotyper knyttet til morskap/farskap. På den måten kan en kanskje si at transpersoner er «ekstra» oppmerksomme på hva det vil si å være en god mor/far og dermed forsøker å legemliggjøre denne standarden for sine barn for å være en god forelder, men også for å bekrefte sin kjønnsidentitet.

Foreldreidentitet og kjønnsidentitet

Haines et al. (2014) utforsker den komplekse interaksjonen mellom foreldreidentitet og kjønnsidentitet hos transpersoner samt hvordan transition påvirker dynamikken innad i familien både som følge av transfobi blant familiemedlemmer og fordi foreldreskap er kulturelt konstruert i kjønnede termer. Forskingen gjorde det tydelig at en ikke kan endre genus uten å endre måtene ens barn, partner og utvidede familie betrakter en som mor eller far (Haines et al., 2014). Også Sally Hines (2006) utforsker hvordan kjønnsidentitet og intimitet mellom partnere og relasjonen mellom forelder og barn påvirkes av transition gjennom å se på hvordan kjønnsbytte innebærer forhandling av tradisjonelt kjønnets praksis som husarbeid og barneomsorg. Hines (2006) forskning viser noen av måtene trans foreldre balanserer sin kjønnsidentitet med barneomsorg, f.eks. ved å spørre barna om de kan bruke andre kallenavn for dem enn «mamma»/«pappa», for at familien skal kunne tilpasse seg forandringen av forelderens kjønnsidentitet samtidig som foreldrene forsøker å møte barns bekymringer eller spørsmål. Felles for begge studier er at de ser på hvordan morskap er tett knyttet til normative former for kroppsliggjort genus, hvilket kan peke på at anerkjennelse av en trans forelders kjønnsbytte også handler om å akseptere forelderens som en mor/far.

Andrea Doucet (2006) ville undersøke hvorvidt menn også agerte som mødre. Hun utførte mer enn 100 intervjuer med kanadiske fedre og kom frem til at det bare er kvinner som agerer som mødre. Damien Riggs og Elizabeth Peel (2016) påpeker derimot at Doucet snarere fant ut at *cis*kvinner eller personer som har levd som *cis*kvinner før de ble mødre anses som mødre, mens kvinner som på et eller annet tidspunkt har agert som fedre ofte ekskluderes fra kategorien 'mor' uavhengig av hvor konforme de er med kvalifikasjonene Doucet og andre definerer som moderlig. Riggs og Peel (2016) bruker videre Angelina Jolies uttalelser i 2013

og 2015 for å understreke historien om privilegium tilknyttet hyllingen av ciskvinneres kjønnsbekreftende operasjoner i motsetning til fordømmelsen av transpersoners kjønnsbekreftende operasjoner, samt hvordan disse kjønnsbekreftende operasjonene har ulik påvirkning på hvorvidt individet blir ansett som kvinne eller mor avhengig av hvilket kjønn personen er tildelt ved fødselen.

Cisheteronormativitet i familiesosiologi og politikk

Karin Sardadvar og Katharina Miko (2014) har gjort et dypdykk i familiesosiologi i tysktalende land og USA. I deres empiriske undersøkelse av ukonvensjonelle familiekonstellasjoner trekker de frem flere eksempler som argumenterer for hvordan familiesosiologi den dag i dag hviler på antakelser om hvordan en familie skal se ut, hvilket bidrar til å ekskludere LHBTQ+-familier og fremstille disse som en parentes eller avvikelse fra den cisheteronormative familiekonstellasjonen. Videre hevder de at den cisheteronormative familiekonstellasjonen hviler på undertrykkende bioessensialistiske forestillinger. Ideen om morskap (som noe distinkt fra farskap eller foreldreskap) er knyttet til den binære kjønnsordningen som deler foreldre opp i dikotome grupper. Morskap som institusjon er tett knyttet til ideen om seksuell reproduksjon og heteroseksualitet samt den sosiale konstruksjonen av biologiske særegenskaper som "morsinstinkt" eller et unikt bånd mellom fødende mødre og deres barn. Disse sosialt konstruerte bioessensialistiske ideene brukes i diskurs som argumenter for å opprettholde sosiale forskjeller mellom kjønn og forsterke fordommer mot transkvinner som illegitime mødre, dårligere skikket enn ciskvinner, fordi det med dagens teknologi ikke er mulig for transkvinner å selv føde barn. (Sardadvar & Miko, 2014, s141-158).

Ideer om borgerskap i samfunnet er basert på antakelser om seksualitet og kjønn knyttet til samfunnets hegemoniske kjønns- og seksualitetsformer (Johnson, 2002). Disse ideene kan påvirke et bredt spekter av borgeres rettigheter. I Sverige kan en si at de hegemoniske kjønns- og seksualitetsformene påvirker borgeres rettigheter for sivilstand, familiebygging og helsehjelp. Dette kommer til uttrykk i regelverk mot flersomt ekteskap, ulike regler for juridisk foreldreskap samt strenge reguleringer av kjønnsbekreftende helsehjelp for transpersoner der kjønnsdysfori patologiseres. Carol Johnson (2002) argumenterer for at privilegiering av cisheteronormativt borgerskap og derav følgende rettighetsdifferensiering involverer en politikk tilknyttet *passing*. *Passing* eller å passere beskriver fenomenet der et

minoritetsgruppedlem passerer i majoritetsgruppen som en naturlig del av denne, som f.eks. når en transkvinne oppfattes som en ciskvinne av omgivelsene. Dette er som regel avhengig av en mengde faktorer knyttet til utseende, adferd og omgang som stemmer overens med samfunnets typologiske oppfatning av hvordan en ciskvinne ser ut, kler seg, høres ut, oppfører seg og omgir seg med andre.

Anna Marie Smith (1994) undersøkte offentlig debatt og regjeringsbeslutninger tilknyttet LHBTQ+-personer i Storbritannia og kom frem til at det fantes en relasjon mellom offentlig intoleranse og LHBTQ+-personers identitetsbygging i form av fenomenet *passering*. Passeringspolitikk innebærer, ifølge Smith (1994), en slags normalisering slik at avvikende personer og livsutfoldelser lettere kan inkluderes i den hegemoniske forståelsen. Passing som normalisering i denne konteksten innebar at LHBTQ+-personer kun var ment til å synes dersom de passerte innenfor det hegemonisk aksepterte. Politisk diskurs ønsket å fjerne sin ekstremistiske homofobiske karakter ved å konstruere konseptene om «den gode homofile» som kan inkluderes i den «normale» sosiale ordningen i motsetning til «den farlige queer» som skal holdes utenfor og vinkles som et ekstremt ytterpunkt. For å aksepteres må LHBTQ+-personer med andre ord passere som «den gode» og ikke innlemmes i gruppen av «de farlige/avvikende».

Teori

Teoriene nevnt nedenfor kommer brukes for en dypere forståelse og teoretisk forankring av studiens resultater i analyse-delen samt agere som introduksjon til deltakernes LHBQTQ+-påvirkede opplevelse av virkeligheten.

Heteronormativitet

Heteroseksualitet kan ikke betraktes kun som et seksuelt uttrykk. Det er både nøkkelområdet for interaksjonen mellom kjønn og seksualitet, men også det som avdekker sammenkoblingene mellom seksuelle og ikke-seksuelle aspekter ved det sosiale livet (Jackson, 2006). Heteroseksualitet er, per definisjon, en kjønnrelasjon som påvirker individenes seksuelle liv, men også arbeids- og ressursdeling (Jackson, 2006).

Heteronormativitet definerer ikke bare normativ seksuell praksis, men også en normativ livsform (Jackson, 2006). Normativ heteroseksualitet regulerer grensene for hva som passer innenfor det «normale» og marginaliserer samt utfører sanksjoner mot alt utenfor (Jackson, 2006). Stevi Jackson har utarbeidet en modell av fire dimensjoner som beskriver heteronormativitets påvirkning på menneskers liv. Den første dimensjonen er det strukturelle, hvilket beskriver mønsteret av sosiale relasjoner som former sosial orden på makro-nivå der kjønn utgjør hierarkiske sosiale oppdelinger og heteroseksualitet er institusjonalisert gjennom staten og lovverket (Jackson, 2006). Den andre dimensjonen omfatter hvordan språk og diskurs utgjør en bred kulturell forståelse for kjønn og seksualitet samt de mer kontekstforbundte meningene som forhandles i hverdagslige sosiale interaksjoner (Jackson, 2006). Den tredje dimensjonen beskriver rutinemessig sosial praksis der kjønn og seksualitet konstant forhandles og omforhandles innenfor lokale kontekster og relasjoner (Jackson, 2006). Den siste dimensjonen omfatter sosiale agenter og subjekters seksuelle og kjønnete selv som konstruerer, vedtar og gir mening til hverdagslig kjønn og seksuell interaksjon gjennom sine kroppslige aktiviteter (Jackson, 2006).

Heteronormativitet og kjønnsnormer er gjennomgående i vår kultur og hverdagslige tolkningspraksiser. Mening dikteres ikke bare av kulturelle normer, men forhandles også i hverdagslig sosial interaksjon av meningsskapning. Det normative fremheves som betingelse for forståelsen av det sosiale og bestemmer «naturlige holdninger» eller sunn fornuft, men forståelsen som produseres er ikke uttrykk for «naturlige» kjønnskategorier og «naturlige» seksuelle oppdelinger. Å tilskrive kjønn på andre mennesker er snarere uttrykk for en mengde

kulturelle kompetanser og komplekse tolkningsprosesser som produserer en forståelig heteroseksuell kjønnverden, men tolkningsarbeidet bak forståelsen av en «naturlig» dikotom kjønnsoppdeling merkes ikke fordi det er blitt en vane. Så lenge heteronormativitet er sentralt i hverdagslig meningsskaping må den konstant bekreftes, hvilket betyr at opplevelser som strider mot heteronormativiteten blir trusler mot orden og forståelse. (Jackson, 2006).

Heteronormativitet som institusjon er altså så sammenvevd med meningsskapende praksis i det sosiale livet i samfunnet at det for mange oppfattes som usynlig. Likevel styrer det livene til samfunnsmedlemmer ved å anerkjenne bestemte institusjoner og praksiser som normative og andre som avvikende. Stevi Jackson (2006) hevder at den sosiale ordningen av kjønn, seksualitet og heteroseksualitet ikke kan reduseres til heteronormativitet alene, og at en må rette blikket mot ulike sosiale dimensjoner som synliggjør effektene og begrensningene for heteronormativitet for å forstå denne. Heteronormativitet tjener på normaliseringen av heteroseksualitet og kan forstås gjennom å rette blikket mot hvordan det styrer kjønn og seksualitet, samt hvordan disse er sammenvevd med institusjonalisering, meningsgivende praksis, heteroseksualitet og produksjonen av seksuelle og kjønnede subjekter (Jackson, 2006). Vi «gjør» kjønn, seksualitet og heteroseksualitet på to måter: ved å produsere en sosial forståelig virkelighet gjennom hverdagslig tolkende interaksjon og ved å utføre praktiske aktiviteter som konstruerer kjønnede, seksuelle og heteroseksuelle presentasjoner/opptredener (Kessler & McKenna, 1978).

Til tross for at det i dag er lettere å leve i vestlige samfunn som skeiv ser vi fortsatt en heteroseksuell dominanse i samfunnet (Seidman, 2002). Normativ heteroseksualitet etablerer ikke bare et hierarki der heteroseksualitet stilles over homoseksualitet, men skaper også et hierarki innenfor heteroseksualiteter som fører til hegemoniske og underordnede former for heteroseksualitet (Seidman, 2005, s40). Seidman (2002 & 2005, s59-60) påpeker at hierarkiet av respektabilitet og «den gode borger» blant heteroseksuelle og det som anses som «normalt», har røtter i tradisjonell kjønnsorganisering og ideen om livslangt monogami, hvilket kommer til uttrykk i institusjonell praksis og lovgivning som definerer hvilke sosiale relasjoner som er sosialt anerkjent (Richardson, 2005). Slik kan en se at heteronormativitet, til tross for at den er imøtekommende for forandring, via f.eks. innføring av homofilt ekteskap i 2009 eller automatisk foreldreskap uavhengig av kjønn dersom en er gift med noen som føder barn siden 2022 (Zimmermann & Nordqvist, 2018), fortsetter heteronormativitet å legitimere

spesifikke former for relasjoner ved at f.eks. retten til automatisk foreldreskap kun gjelder gifte tosomme par og at skeive foreldre kan miste sitt foreldreskap dersom assistert befruktning ikke er gjort på en anerkjent klinikk eller barnet ikke har mulighet til å søke opp informasjon om donator (Zimmermann & Nordqvist, 2018). Steven Seidman hevder i *Beyond the Closet* (2002, s160) at normaliseringen av skeive karakterer på filmfaget i USA krever at disse karakterene er konvensjonelle på andre måter ved å være cis, ha normative romantiske familieverdier og/eller være ukritisk patriotiske og løsrevet fra queer subkultur. På den måten kan også skeive normaliseres ved å inkluderes innenfor det heteronormative idealet og skape en skillelinje mellom «de gode homofile/lesbiske» og «de farlige skeive» (Seidman, 2002). Dermed blir det et krav for skeive foreldre å følge heterofiles familie-manus for å markere seg selv som gode normative foreldre, hvilket kan være en motivator for hvorfor trans foreldre er ekstra oppmerksomme på hva samfunnet krever av «gode mødre/fedre».

Bioessensialisering av morskap

I «Pregnant With Meaning» analyserer Alisa Grigorovich (2014) mediaresponser rundt Thomas Beatie og hans graviditet. Beatie var den første gravide transmannen som ble en sensasjonsnyhet i media og dermed ansiktet til mannlig graviditet og offer for sterk transfobisk offentlig forargelse. Grigorovich (2014) fremhever forargelsen som reaksjon på at Beaties graviditet forstyrrer «naturligheten» av den heteroseksuelle matrisen og truer den hegemoniske konstruksjonen av «familien». Hun identifiserer tre typer argumenter mot transpersoners foreldreskap; argumenter basert på kjønnsessensialisme, argumenter basert på anstendighet/naturlighet og argumenter knyttet til ideen om «barnets beste».

Judith Butler (1990) hevder at den hegemoniske modellen for forståelse av genus/kjønn gir mening til genus/kjønn ved å kreve at et stabilt kjønn uttrykkes gjennom et stabilt genus (maskulinitet som uttrykk for mannlighet og feminitet som uttrykk for kvinnelighet) og at dette defineres hierarkisk gjennom obligatorisk heteroseksualitet (*compulsory heterosexuality*). Hun beskriver den heteroseksuelle matrisen som et rammeverk av kulturell forståelse som kropp, kjønn og ønsker naturaliseres gjennom (Butler, 1990). Grigorovich (2014) viser at den heteroseksuelle matrisen og kjønnsessensialistiske diskurser tolker Beaties graviditet som «bevis» på at han er kvinne ved å fremheve hans reproduktive organer samt ønske om å være gravid som essensialistisk kvinnelig og slik diskrediterer hans mannlige identitet. Mot transkvinner som blir mødre ved hjelp av egne sperma rettes tilsvarende argumenter der deres sperma regnes som «bevis» på at de er barnets far.

Argumenter om anstendighet eller påstått naturlighet fremhever Beaties graviditet som et sosialt tabu og dermed som noe farlig eller motbydelig. Mary Douglas *Purity and Danger* (1966) beskriver hvordan kulturelle overbevisninger og ritualer rundt kroppslige tabuer ønsker å påtvinge orden på uforståelige opplevelser for å slik kunne forstå dem bedre. På denne måten deles «ordentlige» kropper og adferd opp i kategorier gjennom overdrevne forskjeller og avsky mot kropper som skiller seg fra det «ordentlige». Tabuene brukes for å rettferdiggjøre straff og makt over individer og deres adferd. Butler (1990) bygger videre på Douglas teori ved å legge til at det i samtidens vestlige samfunn finnes en bestemt forståelse og diskurs rundt hva som regnes som «ordentlige» kropper og adferd. Den kjønnete kroppen blir bare forståelig gjennom overdrivelse av forskjellene mellom såkalte kvinnelige og mannlige kropper, hvilket bygger opp under idéen om at det bare finnes to typer mulige kropper uttrykt i dikotome kjønn. Fordi Beaties graviditet strekker seg forbi dikotome kjønnsuttrykk og «ordentlige» kropper blir det noe avskyelig (Grigorovich, 2014). Beaties kropp skiller seg fra det «ordentlige» fordi den går imot samfunnets normer om reproduksjon og kjønn.

Den sosiale konstruksjonen av virkeligheten

Peter Berger og Thomas Luckmann (1966) har skrevet en sammenfattende utdypelse av kunnskapsteori der de beskriver hvordan verdenssyn og virkelighetsforståelse etableres og indoktrineres for individer gjennom det hverdagslige liv. Det hverdagslige representerer ordninger, kategorier, roller, interaksjonsmønstre og tolkninger samt forklaringer på disse som betraktes for gitt og uttrykk for sunn fornuft snarere enn noe som aktivt er konstruert av medlemmene i et samfunn (Berger & Luckmann, 1966). Virkeligheten oppfattes slik som en objektiv virkelighet samtidig som de subjektive aspektene ved kollektiv og individuell virkelighetskonstruksjon dysses ned. Berger og Luckmann (1966) fremhever særlig språket som instrument for virkelighetskonstruksjon fordi språket er et viktig verktøy for å skape kategorier, utvikle meninger eller forklaringer og å kooperativt forhandle disse. På den måten forstås verden som et fenomen med forhåndsarrangerte mønstre som eksisterer uavhengig av individuell forståelse og oppfattelse av virkeligheten slik at disse mønstrene også dikterer den individuelle forståelsen. Teoriene om heteronormativitet og obligatorisk heteroseksualitet er eksempler på hvordan den sosiale konstruksjonen av virkeligheten foregår gjennom hva Berger og Luckmann kaller «the social stock of knowledge».

Butler (1990) hevder at et barns fremtid representerer kulturell reproduksjon ved at barn tillæres kulturelle normer og moral samt ideologiske og adferdsmessige levemåter. Barn sosialiseres med andre ord inn i foreldrenes virkelighetsforståelse med tilhørende normer, aversjoner, moral og kategoriseringer. Grigorovich (2014) argumenterer dermed for at kritikk på vegne av «barnets beste» presenterer en større frykt rundt normer knyttet til kjønn og seksualitet i samtidens samfunn, siden trans foreldre avviker fra «naturlige» cisheterofile foreldre og det dermed antas at barnet kommer tillæres «feil» normer.

Kjønn er dermed en sosial og kulturell kategorisering som tilskrives mening og substans i hverdagslige handlinger, interaksjoner og subjektive tolkninger (Jackson, 2006).

Seksualitetskategorier og foreldreskapskategorier slik vi kjenner dem i dag hadde ikke gitt mening uten den kategoriske oppdelingen av kjønn.

Oppsummering av resultater

Resultatet av intervjuene kan oppsummeres under de fire punktene jeg valgte å strukturere intervjuene rundt, nemlig: hvordan informantene agerer eller hadde agert som foreldre, hvilke reaksjoner samfunnet har eller ville hatt på dem som foreldre, hvorvidt morskap kan knyttes til deres kjønnsidentitet samt synet på en god forelder og samfunnets normer om godt foreldreskap. I tillegg pratet informantene om vanskeligheter eller hindringer for familieliv og det jeg har valgt å kalle ufrivillig refleksivitet, hvilket utgjør ytterligere to punkter.

Bakgrunnsinformasjon

To av informantene var i 20-årene og resterende var 30 og 40 år gamle. Alle hadde ulike innstillinger til barn generelt og var på ulike stadier av å bygge familieliv. En av informantene ønsket barn i fremtiden med en monogam partner, den andre ønsket ikke barn fordi hun anså at barneoppdragelse var for mye arbeid og at det skulle være en ekstremt vanskelig prosess å i det hele tatt få barn, den tredje hadde ett barn med sin kone og ønsket ett til, og den fjerde skal få barn til sommeren med sin gravide kone. To av informantene kom ut som trans for 8-10 år siden og har fått kjønnsbekreftende helsehjelp av det svenske helse- og omsorgssystemet. 40-åringen kom også ut som trans for 10 år siden, men har på grunn av flytting over landegrensler måttet stille seg i kø på nytt i det svenske helse- og omsorgssystemet uten å ha fått kjønnsbekreftende helsehjelp. Den yngste informanten har stått i kø i 3 år uten å ha fått kjønnsbekreftende helsehjelp, hvilket har gjort at hun har rettet seg mot det private systemet og fått hormoner og operasjoner fra utlandet.

De to som har fått kjønnsbekreftende helsehjelp offentlig er relativt fornøyde med hjelpen de har fått, men påpeker likevel at det har tatt for lang tid der mesteparten av tiden gikk til venting. De to andre er misfornøyde med prosessen fordi det er problematisk og stressende å ikke få hjelpen de trenger for å leve som seg selv i samfunnet. Den yngste uttrykker også at helsehjelpskøen har avskrekket henne fra å tenke på å få barn innenfor det offentlige systemet i Sverige. Samtlige informanter har systemrelaterte bekymringer for juridisk foreldrebenevning og foreldrerettigheter på grunn av sin transition og at staten skal kunne frata dem hormoner eller liknende nødvendig for å leve et fullverdig liv.

Å agere som forelder

Alle informanter anså at den viktigste jobben som forelder var å være en veileder og et forbilde som kan vise barnet verden og lære barnet viktige verdier som empati og medmenneskelighet. De la også vekt på at de ville ha en meningsfull relasjon til barnet og være barnets trygge punkt; en person som barnet alltid kunne prate med uavhengig av tema og et sted barnet skal kunne gå uten å møte aggresjon. Dette var særdeles viktig ettersom samtlige informanter hadde møtt negative reaksjoner og utrygghet med sine foreldre da de kom ut til dem som trans og ikke ville at sine egne barn skulle måtte gjennomgå det samme.

”Jag tycker det är så skumt när man kommer ut för familj eller vänner och dom reagerar negativt starkt och så känns det acceptabelt att dom har en negativ reaktion och får vara sura och sen går man bara vidare när dom har "come around" liksom. Det är liksom extra viktigt att vi ger våra barn möjligheten att kunde prata med oss utan att man möter någon aggression eller så. Det enda man vill när man kommer ut är att ens förälder skal säga "Men gud vad kul, jag ser fram emot att dela detta med dig".”

Informantene som hadde barn eller barn på vei fortalte at de i stedet for å bruke disiplin og regler, ville bruke såkalt *attachment parenting* eller *gentle parenting* der oppdragelsen bygger på at en behandler barnet som et individ og gir det mulighet til å prøve og mislykkes, reise seg opp og prøve igjen. Samtlige påpekte viktigheten av tålmodighet og kjærlighet samtidig som en betrakter barnet som en person med egne behov, ønsker og begjær som ikke alltid stemmer overens med ens egne.

Samfunnets reaksjoner

Alle deltakerne uttrykte at de tenkte samfunnet skulle oppleve dem annerledes som foreldre enn dem selv og deres nære. De la mye vekt på at samfunnets reaksjoner var avhengig av hvor godt de «passerte» som kvinner og informanter med barn eller barn på vei oppga at det har vært flere tilfeller der folk har omtalt dem som pappa. Deltakerne som ikke hadde barn fremhevd at deres tanker om hvordan samfunnet skulle agere mot dem var basert på hvordan mennesker i samfunnet har reagert på dem som trans hittil. Flere av informantene fortalte om opplevelser med hatkriminalitet som fysisk vold og verbal trakassering på grunn av at fremmede kunne se de var trans. Alle deltakerne uttrykte i denne sammenheng bekymringer for hvordan de skulle kunne beskytte sine barn i en verden der de ofte ikke kan beskytte seg selv mot diskriminerende angrep. En av informantene uttrykte at hun hadde villet skjerme

familien sin ved å unngå å møte personer hun ikke var trygg på og slik isolere familien fra potensielt farlige eller ubehagelige situasjoner. Samtlige fortalte i denne sammenheng at deres strategi ville være å holde sin familie mer eller mindre skjermet ved å ikke bli offentlige personer og å unngå møteplasser der en står i fare for å oppleve hets.

”Det är lång väg kvar till att samhället verkligen ska vara där, men jag tror ändå att vi kommer kunna göra space for us. Jag har en liten bild av att jag skulle kunna bli ganska--inte bred mediasynlig, men ändå kanske-- jag har ju redan varit med i XYZ (sensurert for anonymitetens skyld). Jag vet inte om det kommer leda vidare till någonting eller om det bara blir sådär "ah titta här, här är en som är transperson och håller på med X och är kompetent". Men jag tror också att jag väldigt gärna skulle vilja låta min aktivism synas och där får man verkligen, som regnbågsfamilj, verkligen vara försiktig. Vi är inte där än, även om jag har satt massa. Som en som har bott i Visby i fyra år och har sett Almedalsveckan vet hur det kan se ut. Jag är nog mer transperson än kvinna i många fall, tyvärr. Inte tyvärr, men det blir lite så...»

Som illustrert i sitatet over fremhever informantene i studien at mange betrakter dem først og fremst som trans uten å akseptere dem som «fullverdige» kvinner. Samtlige informanter beskriver en slags gatekeeping av mamma-tittelen der folk omtaler dem med feil foreldrebenevning og fraskriver dem retten til å være mamma på grunn av deres kjønn tildelt ved fødselen og en tanke om mamma-rollen som bioessensialistisk bundet. Halvparten av informantene uttrykker også at visse skulle være negative til dem som mamma fordi de tror at de skal «gjøre sine barn trans». Flere deltakere refererte til en konservativ transnegativ bølge som er påfallende i den vestlige verden som bevis på at samfunnet gjennomsyres av «kjønns skeptikere».

”Nej men jag tror definitivt att folk hade reagerat negativt--Det märker man ju bara på samhället att det är jättemånga som tittar snett på transpersoner för att folk inte förstår och vi har ju en ganska negativ höger-våg, fascistvåg, eller vad man vil kalla det som är ganska transnegativ. Och då är det ju klart att folk hade sett snett på mig bara för att jag är transkvinna och förälder liksom.”

Kjønnsidentitet og morskap

Alle deltakere beskriver at det er smertefullt eller tyngende at de selv ikke kan bære barn og at det på den måten skulle kunne være knyttet til deres kjønnsidentitet fordi det å bære barn er så tett forbundet med oppfatningen om å være en «ekte» kvinne. To av deltakerne oppgir tydelig

at det var gjennom tanken på å få barn og realiseringen at de ikke kunne bli mødre på samme måte som sine venninner at de innså at noe ikke stemte og at de måtte være trans. Den yngste informanten anså at det å være mamma hadde vært bekræftende og fått henne til å føle seg bedre:

”Jag känner verkligen att det hade kunnat vara jättehäftigt att vara mamma. Ehm, och det är nog, hade varit något som hade fått mig att må bättre. Eller liksom, inte må bättre, men liksom, det hade väl definitivt kändes bekräftande.”

Kvinnene som kom ut for 10 år siden spesifiserer derimot at deres identitet som kvinne har blitt veldig sterk med årene og at de derfor ikke trenger mamma-tittelen for bekræftelse, men at det likevel skulle vært noe som kanskje hadde fått omverdenen til å slutte å tvile på deres kvinnelighet. I samtale om informantenes kjønnsidentitet blir det også tydelig at kvinnene har reflektert mye rundt dette og dets interseksjoner samtidig som de er påleste om feminisme og kjønn uten å ha noen utdannelse tilknyttet emnet.

*”jag tror att när jag var i ungdomen och jag insåg liksom att "okej, den här---Det här är den jag är. Oi vad jag måste vara kvinnlig nu för att accepteras.” Och då tror jag att jag säkerligen kanske förknippade föräldraskap mycket mer med det. Men nu när jag har växt upp och verkligen växt in i mig själv liksom och min identitet. Det är ju då jag inser mycket mer att, ah men, det är personligt för mig, men allmänt också att--men att kunna föda barn.. Det är inte det som gör att du är kvinna. Det är så mycket mer som involveras i det här. Den könsidentiteten, det är inte det som definierar dig liksom. Även om det är det som många använder som argument, vilket också är roligt det här med at klassiska feminister som liksom bara "nej, vi ska ha våra rättigheter, vi ska inte reduceras till könsorgan" men det är det dom använder mot transpersoner, att vi inte är kvinnor för att vi inte kan föda barn Ha Ha *ertende liksom-latter* men nej, jag skulle säga att det är väldigt separerat. Det har verkligen ingenting sammankopplat... Det var nog mer sammankopplat förr som sagt.”*

Deltakerne som hadde levd som transkvinner i 10 år hadde med andre ord et mer nyansert bilde av hvordan morskap som knyttet til kvinnelighet har påvirket dem i ulike deler av deres transition, men at de med tid hadde blitt tryggere i sin identitet slik at de skulle kunne klare å betrakte kvinnelighet og morskap som separate aspekter ved livet og ikke to sider av samme sak uavhengig av hva omverden synes om dette.

*”Man märker att det finns mer och sen, eftersom att man har levt så länge, i vetenskapen om att det spelar ingen roll, jag kommer ändå inte kunde föda ett barn, så är det skit samma. Då är det ju.. Ah det är inte därför jag "blir" *gestikulerer med gåsetegn* kvinna, tack vara vad folk säger.”*

En god forelder og samfunnets foreldrenormer

Informantene beskriver en god forelder som en omsorgsfull, nærværende, tålmodig, ansvarstagende person som er god på å lytte, engasjerer seg i det barnet gjør, ser til at barnet har det bra og setter barnet i fokus. Også her legges det vekt på å være en veileder og forbilde samt å vise kjærlighet. På denne måten skiller ikke definisjonen av en god forelder seg nevneverdig fra hvordan de selv agerer som foreldre. Betingelsesløs kjærlighet og gode evner til konflikthåndtering var også viktige punkter.

Samtlige informanter er enige i at samfunnsnormer for mammaer og pappaer er skadelige da disse legger alt for stort ansvar på moren samtidig som faren får «cut some slack». De er svært uenige i tanken om at mødre og fedre som personer har medfødte ulike egenskaper og ferdigheter som foreldre. Derfor ønsker de selv å gå imot disse normene og fordele arbeidet likt mellom foreldrene. Tre av fire uttrykker også at de ønsker at deres barn skal ha en større mengde konsekvente voksne som tar vare på dem utover foreldrene, ala ordspråket «it takes a village». Deltakerne ønsker seg altså et moderne familieliv der den tradisjonelle morsrollen (når det kommer til følelshåndtering, ansvarstaking og omsorg) utføres av begge foreldre. Halvparten av deltakerne levde i lesbiske relasjoner, hvilket også gjør dette til et naturlig ideal. Størsteparten av informantene la også vekt på at en god forelder oppdrar sitt barn uten å dytte det inn i normer knyttet til blant annet kjønn eller neurodivergens.

”man försöker inte sätta sina egna fördomar om barnet liksom: barnet kommer göra så här och så här i framtiden: "kommer växa upp och bli en kille" liksom. Eller så. Utan, försöka att vara öppen för att barnet och personen kanske är trans, kanske har en diagnos eller kommer använda rullstol. Men sen också vara intresserad i vad barnet gör,”

Hindringer for familieliv

Den største hindringen for familieliv informantene prater om er at den normative veien å få barn på ikke er mulig. Samtlige uttrykker at det er emosjonelt belastende at det er komplisert å få barn og at de er redde for systemrelaterte feil i prosessen samt negativ bemøtelse av helsepersonale. For den yngste er en tilleggsbelastning følelsen av en uviss fremtid med en

fremtidig partner fordi denne må synes det er greit å ikke kunne få biologiske barn med henne og ha tålmodighet med en prosess som er mer langdryg og emosjonelt belastende enn normativ cishetero unnfangelse og svangerskap. Informanten som ikke ønsker barn sier også at hennes psykiske helse er en forhindring mot å få barn fordi dokumentert sykdomshistorikk kan skade adopsjonsprosesser. Alle hindringene hun ser for seg har påvirket henne til å ikke ville forsøke å få barn.

Ufrivillig refleksivitet

Gjennom intervjuene ble det tydelig at flere av deltakerne opplevde en form for ufrivillig refleksivitet i den forstand at de opplevde seg tvunget til å reflektere rundt normer, sin egen identitet og sin egen rolle i foreldreskap og samfunnsliv på en måte som cispersoner kan gå foruten. Flere av informantene sa at de syntes det var fint og befriende å kunne prate med meg om temaet morskap og transidentitet fordi de ikke følte de måtte forsvare seg, vite alle svarene på forhånd eller at det på noen måte skulle kunne brukes mot dem. I denne sammenheng pratet samtlige om at det var slitsomt at folk ofte forventet at de hadde fullstendig oversikt over sin egen kjønnsidentitet og alle interseksjoner med denne. De opplevde gjerne at de måtte forsvare seg når cispersoner stilte spørsmål ved deres kvinnelighet eller morskap fordi dette snarere ble et område for forhandling og diskusjon enn noe som anses selvfølgelig. Alle deltakere hadde klare svar på hvordan de var kvinner og hvordan de var mødre nettopp fordi de har måttet reflektere over dette i detalj for å senere kunne forsvare sin kvinnelighet og sitt morskap for andre. At personer stilte spørsmål ved deltakernes kvinnelighet og morskap opplevdes som at de stilte seg imot deres tilhørighet til kvinne- og morskapsidentiteten og tvilte ved personenes evne til å være nettopp kvinnelig eller moderlig.

Informantene uttrykte også bekymringer over at de i stor grad må tenke på hvordan omverden oppfatter dem selv og deres familie og i denne sammenheng hvordan de best kan beskytte sine barn i offentlig rom. Dersom informantene ikke var oppmerksomme på andre menneskers reaksjoner kunne de havne i potensielt farlige situasjoner og oppleve hatkriminalitet i form av f.eks. verbale angrep som skjellsord eller nedsettende uttalelser, fysiske angrep som dytting eller vold og mikroagresjoner som benevnelser av seg selv som pappa med maskuline pronomen. Informantene tenkte mye på hvordan de kunne påvirke sine barns liv slik at de ikke opplevde hat på måten de selv hadde opplevd.

Analyse

Passing og bioessensialistisk morskap

Passing innebærer å kunne passere i visse sammenheng og kan være en måte å vise at en er en «god homofil/lesbisk/transperson» i motsetning til negative stereotypiske oppfatninger som florerer i samfunnet (Smith, 1994 & Seidman, 2002). På samme måte som homofile og lesbiske tidligere i større grad ble ansett som uegnede foreldre (Smith, 1994), blir transpersoner den dag i dag offer for diskrediterende påståelser. For transkvinner kan slike utsagn være at transkvinner er menn i kjole som vil ha tilgang til kvinnelige rom for å utsette disse for fare (frontet av blant annet J. K. Rowling dog i finere ord: «*So I want trans women to be safe. At the same time, I do not want to make natal girls and women less safe. When you throw open the doors of bathrooms and changing rooms to any man who believes or feels he's a woman – and, as I've said, gender confirmation certificates may now be granted without any need for surgery or hormones – then you open the door to any and all men who wish to come inside.*») (Rowling, 2020) eller at transpersoner bedriver grooming av barn (Berg-Brousseau, 2022). Å passere i denne sammenhengen blir dermed en måte å få privilegium som vanligvis er forbeholdt cishetero-personer (Johnson, 2002).

De fleste av mine studiedeltakere legger vekt på at de opplever hatkriminalitet som beskrevet i resultatene over. De er også redd for at farene ved å ikke passere skal påvirke deres barns liv negativt og true deres sikkerhet. Som fremhevet av Anna Marie Smith (1994) trykker særlig den konservative siden på at seksualitet og ikke-normative kjønnsuttrykk burde forholdes til den private sfæren, til tross for at politisk debatt om og angrep på homoseksuelle og transpersoners rettigheter foregår offentlig der transpersoner gjerne inviteres for å «forsvare» sine liv. Smith (1994, s60) påpeker at konservative ved det britiske parlamentet enstemmig hevdet at seksualitet ikke var fastslått ved fødselen og at homofile og lesbiske foreldre dermed utgjorde en fare da «*every child and teenager is vulnerable to sexual corruption through «improper» sexual education*». Som beskrevet i teori-delen uttrykte Butler (1990) at barns fremtid representerer kulturell reproduksjon ved at barna sosialiseres inn i kulturelle normer, moral og ideologi. Grigorovich (2014) elaborerte i denne sammenheng at frykten rundt normer om kjønn og seksualitet tilknyttet trans foreldre handler om en frykt for at barna skal tillæres «unaturlige» normer. Flere av mine studiedeltakere bekrefter dette utsagnet ved å gjengi fordommer rettet mot dem om at de på noen måte skulle indoktrinere sine barn til å bli trans. En av deltakerne formulerte det slik:

«Allmänheten i stort tror jag att kanske hade varit så "åh det var lite konstigt" eller "det var lite unikt, men det är ju okej om du inte tvingar ditt barn att bli trans eller så" hahah don't spread it liksom»

Som Douglas (1966) fremhevde er det «unaturlige» avskyelig, derav utsagnet «don't spread it» som om det å være trans var en sykdom.

Passeringspolitikk reiser spørsmål om identitetskategorier og performativitet av normative kjønn eller seksualitet både blant folk som befinner seg innenfor og utenfor det normative (Johnson, 2002). Judith Butler (1990) påpeker at identitetskategorier har tendens til å agere som instrument i regulatoriske regimer i form av å normalisere kategorier av undertrykkende systemer og som område for frigjørende kamp mot denne undertrykkelsen. Transpersoner tvinges med andre ord til å «passere» som cispersoner i samfunnet for å anerkjennes som «ekte» kvinner/menn og dermed bli behandlet som normativt kjønnede individer av omgivelsene.

Studiedeltakerne påpekte spesielt at omgivelsenes reaksjoner på dem som transkvinner og mamma var avhengig av hvorvidt de passerte som kvinner og dernest hvorvidt de passerte som «korrekte» mammaer. Alle deltakerne fremhever biologiske aspekter ved det stereotypiske eller normative mammakonseptet som avgjørende for å passere som mamma. Dette stemmer overens med Kate H. Averetts (2021) konklusjon om at assosiasjonen mellom kvinner og morskap delvis opprettholdes gjennom essensialistiske overbevisninger om kvinner og menns kroppar samt å diskreditere transkvinnens foreldreskap. En av deltakerne uttrykker det slik:

«Andra hade säkert--vissa hade säkert, inte sett mig som en klassisk mamma för att jag själv inte har född barnet, inte har burit barnet, då kan inte jag vara mamma. Det finns ju väldigt många extrema feminister som är väldigt transexluderande också, och för dom hade jag kanske inte blivit välkommen in i mammaklubben liksom»

På liknende måte som Grigorovich (2014) viste at Beaties graviditet tolkes som en bekreftelse av hans kvinnelighet virker det som transkvinner utelukkes fra kvinne- og morskapskategoriene fordi de ikke kan bli gravide. Likevel uttrykte samtlige av mine informanter, i likhet med halvparten av deltakerne i de Sutter et al. (2013) studie, at deres

biologiske arvemateriale skulle gjøre dem til mødre snarere enn fedre. Informantene legger stor vekt på at de bioessensialistiske holdningene rundt morskap og kvinnelighet anses som to sider av samme sak i det offentlige rom. En annen informant fremhever det på denne måten:

«Det känns ju också som att det väldigt mycket baseras på hur väl jag passerar. [...] Jag har försökt ganska mycket med mina endokrinologer som jag har haft dom senaste åren, att försöka på något vis-- antingen med det här barnet eller nästa, att kunde amma. För jag vet att det är något som går, och ja, dels att det är för egen del att jag skulle känna närhet till mitt barn på det sättet, men också att jag tror det hade varit en sådan specifik sak som hade fått samhället att se på mig som mamma på helt annat sätt»

Bioessensialistisk morskap og kvinnelighet

Samtlige informanter uttrykker en oppmerksomhet over at morskapsrollen i vårt samfunn essensialiseres på en måte som likestiller barnefødsel og amming med det å være mor og det å være kvinne. Å ikke kunne føde barn blir en måte transkvinner ekskluderes fra den såkalte mammaklubben samtidig som de diskrediteres som kvinner. Samfunnets forståelse og diskurs rundt «ordentlige» kropper og adferd bidrar til å fremheve transkvinneres kropper som noe som forstyrrer den heteroseksuelle matrisen og dermed noe som rettmessig kan ekskluderes fra den kvinnelige kjønnskategorien (Butler, 1990 & Douglas, 1966).

Alle deltakerne prater om at det er tøft at den «tradisjonelle/normative veien» å få barn ikke er mulig og fremhever særlig aspektet å ikke selv kunne bære barn i dette.

*«För det känns liksom inte alls, alltså liksom den traditionella *ler litt oppgitt* normativa vägen är ju inte alls riktigt möjlig på samma sätt känns det som. Och det är väl en del av mig som väldigt gärna hade velat följa den normen och passa in liksom. Så det tynger mig ibland. Liksom det med två föräldrar där en ut av dem blir gravid.»*

I dette sitatet er også heteronormativitetens påvirkning på hennes liv tydelig. Som Stevi Jackson (2006) påpeker fremheves det normative som betingelse for forståelsen av det sosiale og bestemmer «naturlige holdninger» eller sunn fornuft uten å være uttrykk for «naturlige» kjønnskategorier og «naturlige» seksuelle oppdelinger. Å ikke ha en «naturlig» tilhørighet innenfor sin kjønnskategori opplevdes som tyngende for informantene, og flere ønsket å følge (tilnærmet) heteronormative roller for å oppleve å passe inn. Flere av informantene påpeker at tanker om å få barn i fremtiden hjalp dem med å innse at de var trans gjennom å oppdage egen misnøye ved å ikke selv kunne bære barn på normativ måte.

«Det var en av dom sakerna som gjorde att jag insåg att jag var trans. Alltså, min transidentitet kom fram ganska mycket från det. Jag har ju alltid vetat att jag var annorlunda och känt att något var fel och så vidare, du vet, det klassiska. Men det var ju verkligen när jag började komma upp i puberteten där vid 12-13-14 års ålder, som jag verkligen insåg att det här är fel för mig. Det här stämmer inte.

*Och det kände jag väldigt klassiskt för att jag såg liksom på mina tjejkompisar som kom in i puberteten och fick sin... ja, första *kremt* mensen och dom började utvecklas på något sätt som jag ville ha. Då växte också den där tanken om att "ja men dom kommer ju kunde få barn i framtiden... Det kan inte jag." *ler litt* Ja, jag kan inte bära et barn i min mage, liksom. Och det var en jättesorg för mig då, vet jag, när jag var 14, att jag måtte piss...jättelänge och gick och sörjde det här jättelänge, och då insåg liksom att ja obviously så är det någonting som inte stämmer här liksom.»*

Opplevelse av eget liv som irregulært (eller abnormt)

Samtlige bruker ord som «normal» eller «vanlig» for å beskrive cishetero personer samt cisnormative måter å skaffe barn eller være foreldre på. Iblant kan deltakerne rette seg selv når de bruker disse ordene og endre det retroaktivt til cishetero eller normativt. Dette kan være uttrykk for hvordan heteronormativiteten i samfunnet gjennomsyrer informantenes liv på alle dimensjoner som beskrevet av Butler (1990) og Jackson (2006).

Det er interessant hvordan personer som lever liv utenfor det samfunnsmessig normative også (indirekte) beskriver sine egne erfaringer som abnorme. Deltakernes levde erfaringer organiseres av samfunnets hverdagspråk som utenfor det «normale» i så stor grad at det har blitt en del av den standardiserte, selvfølgelige og naturlige forståelsen av samfunnet og dets medlemmer; eller med andre ord «the social stock of knowledge» (Berger & Luckmann, 1966).

Vi kan ikke eksistere i samfunnet uten å kontinuerlig interagere og kommunisere med andre, hvilket former våre tanker om oss selv og hva som regnes som passende i situasjoner vi befinner oss i (Berger & Luckmann, 1966). Siden tanken om dikotome uforanderlige kjønnsopplevelser og biologisk svangerskap er sterke søyler i vestlige samfunns grunnleggende forståelse av kjønn og foreldreskap kan det regnes som det Berger og Luckmann (1966) beskriver som «sunn fornuft» i forståelsen av en type bevissthet som er vanlig for mange og som folk dermed deler med andre som den normale, selvfølgelige rutinen i hverdagslivet. Dette kommer til uttrykk ved at folk f.eks. antar kjønn på personer de prater med eller om og slik kan komme til skade for å kalle transkvinner for pappa. Av deltakerne

som hadde barn eller ventet barn skjedde dette ofte. Folk mener gjerne vel, men gjør det av ren vane. Berger og Luckmann (1966) fremhever at refleksjoner om seg selv typisk sett forårsakes av andres holdninger og reaksjoner til en selv, hvilket kanskje kan være del av grunnene til at også transkvinnene i min studie ekskluderte seg selv, sine opplevelser og livsmuligheter fra det «normale» og var enige om at samfunnet skulle behandle dem annerledes enn cisheteromødre. Den eneste av deltakerne som uttrykte at hun ikke tenkte at folk behandlet henne på en annen måte som transkvinne enn de behandlet hennes cis kone forklarte dette med at de lever i en LHBTQ-positiv boble og at samfunnet ellers nok skulle betrakte henne i et annet lys. Selv i det skjermede miljøet de levde i hadde hun dog opplevd å bli kalt pappa.

All menneskelig aktivitet er gjenstand for habituasering og dermed institusjonalisering, hvilket beskriver hvordan habituaserte handlinger mister sin meningsfulle karakter for individet samtidig som det blir iboende i rutiner og deres «general stock of knowledge» (Berger & Luckmann, 1966). Habituasering bærer også med seg typologiseringer slik at valgmuligheter begrenses. Mange argumenterer for at det i realiteten skal være ubegrensede muligheter for kjønnsutfoldelse og familiebygging. Judith Butler (1990) og Anne Fasto-Sterling (2000) er to eksempler på akademikere som argumenterer for at det finnes like mange kjønn som det finnes mennesker og antropologiske studier peker på et pletora av ulike måter å bygge familier og oppdra barn. Vestlige samfunns doxa taler derimot mot dette og fremhever dikotome kjønn som vitenskapelig grundet samt kjernefamilien bestående av barn og to monogame foreldre av dikotome kjønn som det optimale grunnlaget for god oppfostring. Berger og Luckmann (1966) beskriver at uvanlig menneskelig aktivitet løses ved hjelp av plausible forklaringer som gjen-integrerer adferden eller fenomenet innenfor de uproblematiske rutinene i hverdagslivet. Sett på denne måten kan regnbuefamilier gjen-integreres i ideen om «normale» vestlige familier og familiebygging i den grad de assimileres inn i det cisheteronormative ved hjelp av passering og å adoptere cisheteronormative eller «tradisjonelle» verdier som monogami og kjønnsroller. En av deltakerne alluderte til dette ved å si at hun bare ville passe inn og at det i denne sammenheng skulle føles bekræftende å ha mann og barn der hun selv ble gravid.

Heteronormativitetens påvirkning på transkvinnene i studien fremkom i alle Stevi Jacksons (2006) dimensjoner. I den strukturelle dimensjonen i form av systemrelaterte problemer og manglende anerkjennelse som mor, hvilket alle informantene opplevde som hindringer. I dimensjonen om språk og diskurs fremtrådte det som forhandling i hverdagslige sosiale

interaksjoner der kvinnene måtte forsvare sin kvinnelighet/moderlighet mot en bioessensialistisk kjønns- og morskapsforståelse på samfunnsnivå. I den tredje dimensjonen fremkom det i forhandling i informantenes møter med familie, venner og helsepersonale. Jacksons siste dimensjon kom til uttrykk gjennom at informantenes forsøkte passere for å gi mening innenfor normativ hverdagslig kjønnet og seksuell interaksjon for så å «gjøre» kjønn gjennom hverdagslig tolkende interaksjon og utførelse av praktiske aktiviteter på en normativ måte.

Konklusjon

Steven Seidman (2002) og Anna Marie Smith (1994) viser hvordan skeive kan normaliseres ved å inkluderes innenfor det heteronormative idealet og skape en skillelinje mellom «de gode homofile/lesbiske» og «de farlige skeive». Dermed blir det et krav for skeive foreldre å følge oppfatningene, stereotypene og idealene for cisheterofile-foreldre for å markere seg selv som gode normative foreldre. Dette kan være en motivator for hvorfor mine informanter følte de måtte passere for å anses som «ekte» kvinner eller mødre. Deltakerne la mye vekt på at samfunnets inntrykk av dem selv som kvinner og mødre var avhengig av hvor godt de passerte, men fremhevet også at de var uenige i samfunnets stereotypiske ideelle foreldreroller der moren ofrer alt for barnet og får brorparten av ansvaret for barn og hjem samtidig som faren tildeles en autoritativ, men fraværende rolle. Dette tilsier at deltakerne ikke ønsket å passere som en tradisjonell/stereotypisk familie, snarere som en progressiv og moderne familie der begge foreldrene delte ansvaret og fornøyselsene med familielivet.

Kvinnene jeg intervjuet var veldig oppmerksomme på hvordan de selv blir oppfattet av andre og hvordan de ville fylle kategoriske roller som mor og kvinne. De hadde reflektert grundig over hvorfor og hvordan de var kvinner og mødre (eller potensielle mødre) fordi de opplevde at de måtte forsvare seg i samtaler med cispersoner som stilte spørsmål ved dette. På denne måten kan min studie stemme overens med konklusjonen til Faccio et al. (2013) om at transpersoner har et større behov av å betrakte sosiale roller knyttet til sin kjønnsidentitet og sammenlikne seg selv med andre for slik å avkrefte fordommer og bekrefte sin kjønnsidentitet gjennom å internalisere foreldrerolleprototyper knyttet til morskap.

Foreldreskap er antakelig knyttet til kjønnsidentitet uansett om man er trans eller cis, da begrepene mamma/pappa er veldig kjønne og bærer med seg tung kulturell bagasje. Riggs og Peel (2016) trekker frem Angelina Jolie som eksempel på en prominent cisperson som har pratet i medier om sin kvinnelighet til tross for mangelen på såkalt biologisk kvinnelig materiale. På grunn av kreft fikk hun fjernet og rekonstruert sine bryster og uttalte at hun valgte å rekonstruere dem for å ikke «minke sin kvinnelighet» og for at hennes barn ikke skulle være ukomfortable med drastiske forandringer ved hennes kropp (Riggs & Peel, 2016). I Riggs og Peels (2016) analyse av Jolies uttalelser og samfunnets reaksjoner beskriver de det som overraskende at Jolie (som har flere adopterte barn) i refleksjonen rundt fjerningen av hennes egne bryster, eggstokker og eggledere anser det å være mor som direkte relatert til å

kunne bli med barn via ens egne egg snarere enn å oppdra barn eller bære barn i sin livmor. Likevel er Jolie, i kraft av å være ciskvinne, ansett som mor selv når hennes normative feminiserte kroppsdeler fjernes samtidig som transkvinner som også mangler eggstokker og eggledere fornektes morstittelen. Motsettende fremhever Riggs og Peel (2016) at sperma ofte maskuliniseres og anses som en slags sannhet rundt kjønn uavhengig av den spermbærende personens kjønnsidentitet.

Transpersoner blir altså nødt til å reflektere dypere over temaet foreldreskap og definere hva morskap eller farskap betyr for dem selv siden de normative veiene til foreldreskap ofte ikke er mulige, men fremst for å kunne forsvare seg i samtaler der deres morskap diskrediteres eller på andre måter stilles spørsmål ved på grunn av den biologiske essensialiseringen av morskap og farskap. Dette problemet er på mange måter unikt for transkvinner da disse oftere opplever at de må kjempe for å anses som en mor overhodet, snarere enn å kjempe for å anses som en god mor. Det er mulig at dette henger sammen med en kombinasjon av transfobiske overbevisninger som maler bilder av transkvinner som cismenn i kjole og stereotypiske forestillinger om ulike foreldreroller der moren tildeles langt flere oppgaver enn faren som tillates være mer fraværende, ikke i kontakt med sine egne eller sine familiemedlemmers følelser og ha mindre ansvar for stell av felles bo og barn.

Samfunnets overbevisning om foreldreskap som bioessensialistisk bundet påvirket informantene på flere måter. Manglende muligheter til å bære og føde egne barn ble en belastning for de fleste deltakerne. Deltakerne uttrykte dermed et ønske om å kunne passe inn i de bioessensialistiske normene for å anerkjennes som mødre og kvinner. Refleksjon rundt samfunnsmedlemmers transfobiske holdninger og normer som likestiller kjønn med reprodutiv kapasitet kan være en sterk påvirkningskraft til at deltakerne omtalte seg sine egne liv og livsmuligheter som ikke-normative eller abnormalt. Bioessensialistisk forståelse av foreldreskap bidrar til å fornekte transkvinnens kvinnelighet og morskap ved å hevde at transkvinner ikke er «ekte» kvinner fordi de ikke kan føde barn og at transkvinner ikke kan bli «ekte» mødre av samme anledning. Heteronormativiteten beskrevet av Jackson (2006) og Butler (1990) har altså en tydelig påvirkning på informantenes liv i alle Jacksons dimensjoner med påfallende uttrykk i systemrelaterte forhindringer og samfunnsmedlemmers negative reaksjoner.

Litteraturliste/Kildeliste

Amato, Paul R. (2005). 'The impact of family formation change on the cognitive, social, and emotional well-being of the next generation' i *Future of Children, Vol. 15, s. 75–96*. (21 sider)

Averett, Kate H. (2021). *Queer parents, gendered embodiment and the de-essentialisation of motherhood*. *Feminist Theory* 2021, Vol. 22(2) s. 284-304. (20 sider)

Berg-Brousseau, Henry (10.08.2022). *NEW REPORT: Anti-LGBTQ+ Grooming Narrative Surged More Than 400% on Social Media Following Florida's 'Don't Say Gay or Trans' Law, As Social Platforms Enabled Extremist Politicians and their Allies to Peddle Inflammatory, Discriminatory Rhetoric*. HRC: Human Rights Campaign. Hentet 9.05.2023. Tilgjengelig: <<https://www.hrc.org/press-releases/new-report-anti-lgbtq-grooming-narrative-surged-more-than-400-on-social-media-following-floridas-dont-say-gay-or-trans-law-as-social-platforms-enabled-extremist-politicians-and-their-allies-to-peddle-inflammatory-discriminatory-rhetoric>>

Berger, Peter & Luckmann, Thomas (1966). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. New York: Anchor Books

Biblarz, Timothy J; Stacey, Judith (2010) 'How Does the Gender of Parents Matter?'. *Journal of Marriage and the Family*, Vol. 72(1) s. 3–22 (20 sider)

Blumer, Herbert (1954). What is wrong with social theory? *American Sociological Review*, 18, 3–10.)

Butler, Judith (1990). *Gender Trouble*. London: Routledge. 2007.

Chace, Alexandra (2018), "Barriers to Motherhood: Biotechnology, Reproductive Justice, and Transgender Women" i *National Women's Studies Association Annual Conference*. (6 sider)

De Sutter, P., Kira, K., Verschoor, A., & Hotimsky, A. (2002). The desire to have children and the preservation of fertility in transsexual women: A survey. *International Journal of Transgenderism*, Vol. 6(3), s215-221. (6 sider)

Doucet, Andrea (2006). *Do men mother? Fathering, care and domestic responsibility*. Toronto: University of Toronto Press. (448 sider).

Douglas, Mary (1966). *Purity and Danger*. London: Routledge. 2002.

Dunne, Peter (2017). "Transgender Sterilisation Requirements in Europe" i *Medical Law Review*, Vol. 0(0). (28 sider)

Engesbak, Reidar (31.03.2020). *En Mamma i Krig*. Blikk.no. Oppdatert 20.07.2022. Hentet 17.05.2023. Tilgjengelig: <<https://blikk.no/christine-marie-jentoft-foreningen-fri-fri/en-mamma-i-krig/185218>>

Faccio, Elena; Bordin, Elena; Cipolletta, Sabrina (2013). "Transsexual parenthood and new role assumptions" i *Culture, Health & Sexuality*, Vol. 15 (9/10), s. 1055-1070. (16 sider)

Grigorovich, Alisa (2014). "Pregnant With Meaning" i *Queering Motherhood: Narrative and Theoretical Perspectives*. Ontario: Demeter Press, s. 81-96.

Haines, Beth A.; Ajayi, Alex A.; Boyd, Helen (2014) "Making Trans Parents Visible: Intersectionality of Trans and Parenting Identities." *Feminism & Psychology Vol. 24(2)*, s. 238– 247. (9 sider)

Hines, Sally (2006). "Intimate Transitions: Transgender Practices of Partnering and Parenting." *Sociology 40 (2)*, s. 353– 371. (18 sider)

Jackson, Stevi (2006). "Interchanges: Gender, sexuality and heterosexuality: The complexity (and limits) of heteronormativity" i *Feminist Theory vol. 7*, s. 105-121

Johnson, Carol (2002). "Heteronormative citizenship and the politics of passing" i *Sexualities 5*:317-36

Kessler, S.J. and W. McKenna (1978) *Gender: An Ethnomethodological Approach*. New York: Wiley.

Kohler, Richard; Ehrt, Julia; Recher, Aleks (2013). *Legal Gender Recognition in Europe*. TGEU: Transgender Europe. Hentet 18.03.2023. Tilgjengelig: <https://tgeu.org/wp-content/uploads/2015/02/TGEU-Legal-Gender-Recognition-Toolkit.pdf> (80 sider)

McGuinness, Sheelagh; Alghrani, Amel (2008). 'Gender and Parenthood: The Case for Realignment' i *Medical Law Review*, 16(2), s. 261–283. (23 sider).

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015). *Från stoff till studie. Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB

Riggs, Damien W.; Peel, Elizabeth (2016). 'Motherhood and Recognition' i *Critical Kinship Studies*, kap. 7, s. 145–175. (30 sider).

Rowling, J. K. (10.07.2020). *JK Rowling Writes about Her Reasons for Speaking out on Sex and Gender Issues*. Jkrowling.com. Hentet 15.05.2023. Tilgjengelig: <https://www.jkrowling.com/opinions/j-k-rowling-writes-about-her-reasons-for-speaking-out-on-sex-and-gender-issues/>

Sardadvar, Karin & Miko, Katharina (2014). "Shifting Families: Alternative Drafts of Motherhood" i *Queering Motherhood: Narrative and Theoretical Perspectives*. Ontario: Demeter Press, s. 141-158.

Seidman, Steven (2002). *Beyond the Closet*. New York: Routledge.

Seidman, Steven (2005). 'From Polluted Homosexual to the Normal Gay: Changing Patterns of Sexual Regulation in America', s. 39–62 i C. Ingraham (ed.) *Thinking Straight: New Work in Critical Heterosexuality Studies*. New York: Routledge.

Smith, Anna Marie (1994) "The Imaginary Inclusion of the Assimilable "Good Homosexual": The British New Right's Representations of Sexuality and Race" i *Diacritics*, Vol 24 (2/3), Critical Crossings, s. 58-70

Spradley, James (1979). "Asking Descriptive Questions" i *The Ethnographic Interview*. s44-61.

Stacey, Judith; Biblarz, Timothy J. (2001). '(How) does the sexual orientation of parents matter?' i *American Sociological Review*, Vol. 66, s. 159–183. (24 sider).

von Doussa, Henry; Power, Jennifer; Riggs, Damien (2015). "Imagining parenthood: the possibilities and experiences of parenthood among transgender people." *Culture, Health & Sexuality*, 17(9), s. 1119–1131. (12 sider)

Weston, Kath (1991). *Families We Choose: Lesbians, Gays, Kinship*. New York: Columbia University Press.

Zimmerman, Lina-Lea & Nordqvist, Anna (2018). *Juridiskt Föräldraskap*. RFSL.se. Endret 2022, hentet 11.04.2023. Tilgjengelig:
<https://www.rfsl.se/verksamhet/foralder/att-bli-och-vara-foralder/juridiskt-foraldraskap-efter-assisterad-befruktning/>

Trans Rights Map Europe & Central Asia 2023: Legal Gender Recognition: Mental Health Diagnosis. Transgender Europe: TGEU. Hentet 20.05.2023. Tilgjengelig:
<<https://transrightsmap.tgeu.org/home/legal-gender-recognition/mental-health-diagnosis>>